



Handreiking

Verhuur ruimten
kerkgebouw

VGS



*vereniging voor
gereformeerd
schoolonderwijs*

COLOFON

Titel:	Handreiking verhuur ruimten kerkgebouw
Uitgever:	Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS)
Auteur:	mr. J.G. Macdaniel MA
Contact:	j.macdaniel@vgs.nl of 0180-442659
Publicatiedatum:	Juni 2015

Deze brochure is ontwikkeld door VGS Besturenorganisatie en wordt aan de leden kosteloos ter beschikking gesteld.

Dit werk is auteursrechtelijk beschermd middels de Auteurswet (1912). Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband, elektronisch of op welke andere wijze ook en evenmin in een retrieval system worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs of uitgever.

Hoewel deze uitgave met veel zorg is samengesteld, aanvaarden de auteurs noch uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden in deze uitgave.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Uitzondering voor kerken	5
Opties	7
Conclusie	8



Inleiding

In de media is vorig jaar ruim aandacht besteed aan de twee oordelen van het College voor de Rechten van de Mens over het verhuren van een ruimte door een evangelische gemeente in Utrecht. Het College heeft deze kerkelijke gemeente in haar oordeel op de vingers getikt, omdat ze weigerde haar zaalruimte te verhuren aan Jong&Out, een afdeling van het COC in Utrecht. Omdat er talloze scholen en kerken zijn die regelmatig voor uiteenlopende activiteiten hun ruimten verhuren aan diverse organisaties, heeft de VGS de bezinning over dit onderwerp in gang gezet. Daartoe is gesproken met een aantal externe deskundigen en vertegenwoordigers uit de achterban¹.

Dit heeft geleid tot twee handreikingen: één voor de scholen en één voor de kerken. Deze handreiking is bedoeld voor de kerken. In de besprekingen daarover zijn overigens twee randvoorwaarden gesteld aan de inhoud van de handreikingen: beknoptheid en nuchterheid. Het is aan u om te beoordelen of daar met deze handreiking aan is voldaan.



Hoewel verhuur beslist geen hoofdactiviteit is van scholen en kerken, meent de VGS u met dit product een dienst te bewijzen. Immers, ook nevenactiviteiten vragen nu eenmaal om een zorgvuldige aanpak. Daarom bieden we u deze handreiking aan.

Naast deze handreiking is bij de VGS een model voor een verhuurovereenkomst op te vragen via het mailadres secretariaat@vgs.nl.

¹ Voor wat betreft de externe deskundigen zijn te noemen mr. A.B. (Bart) Bouter (Janssens Den Boef Advocaten) en het Stafbureau van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). Uit de achterban zijn te noemen vertegenwoordigers van scholen voor primair en voortgezet onderwijs en van een aantal kerken of deputaatschappen, waaronder die van de (Oud) Gereformeerde Gemeenten, alsmede van de VBSO.

Uitzondering voor kerken

De Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB) kent een aantal discriminatieverboden. Als gevolg daarvan is het bijvoorbeeld verboden onderscheid te maken, onder andere op grond van godsdienst, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele gerichtheid en/of burgerlijke staat.

De AWGB verbiedt het om op deze gronden onderscheid te maken bij het aanbieden van of verlenen van toegang tot goederen of diensten. Daarmee valt dus ook het verhuren van lokaliteiten onder de werkingssfeer van deze wet.

Uitzondering

Nu is er wel een uitzondering. De AWGB is namelijk niet van toepassing op rechtsverhoudingen binnen kerkgenootschappen alsmede hun zelfstandige onderdelen en lichamen, waarin zij zijn verenigd (artikel 3 van de AWGB). Dus als het gaat rechtsverhoudingen binnen kerkgenootschappen zelf is het verbod van onderscheid niet aan de orde. Wel wordt deze uitzonderingsbepaling in de jurisprudentie heel streng ingevuld. Interne kerkelijke aangelegenheden vallen weliswaar buiten de werkingssfeer van de wet, maar dat geldt niet als het kerkgenootschap of zijn zelfstandig onderdeel op gelijke voet met anderen deelneemt aan het maatschappelijk verkeer. Omdat de uitzonderingsbepaling voor kerken daarmee dus behoorlijk beperkt wordt uitgelegd, vraagt dit de nodige zorgvuldigheid. Al heel snel is er geen sprake meer van een rechtsverhouding binnen kerkgenootschappen en vervalt daarmee de uitzondering.



Kerk valt buiten AWGB, indien...

Ook als de uitzonderingsbepaling van artikel 3 van de AWGB niet van toepassing is, is het toch mogelijk buiten de werkingssfeer van (artikel 7 van) de AWGB te blijven. Criteria die bij het beantwoorden van deze vraag een rol spelen, zijn:

- a. Gaat het om activiteiten die als hoofd- of nevendoel hebben het verwerven van inkomsten of het maken van winst? en/of
- b. Is er sprake van een openbaar aanbod?

Als het antwoord op beide vragen bevestigend is, dan zal een kerk al snel onder de AWGB vallen. Bij vraag 'a' geldt dat bij verhuur tegen betaling (dus meer dan een onkostenvergoeding) al snel de AWGB van toepassing zal zijn. Dat geldt ook als er sprake is van een zogenaamde 'openbaar aanbod', waar vraag 'b' over gaat. Met andere woorden: als de verhuurmogelijkheid ruim wordt gepresenteerd, is de AWGB van toepassing. Of dit inderdaad het geval is, is sterk afhankelijk van de omstandigheden van het concrete geval. Punten, die daarin meespelen, zijn de mate van openheid of geslotenheid van een gemeente en het al dan niet werken met een website etc.



Concrete situatie

In dit verband is verder van belang dat uit jurisprudentie blijkt dat 'personen' of 'groepen van personen' de huur van zalen niet geweigerd kan worden, maar dat dit voor bepaalde 'activiteiten' weer wel kan. Dit omdat aanbieders van goederen en diensten wel de ruimte hebben om zelf te bepalen welk *goed* of welke *dienst* zij aanbieden.

In het licht van het in de inleiding genoemde oordeel van het Mensenrechtcollege is het niet mogelijk om op voorhand klip en klaar aan te geven of er in een bepaald geval sprake is van wel of niet deelnemen aan het maatschappelijk verkeer en of de AWGB dus van toepassing is. Daarvoor zijn de ins en outs van een concrete situatie van belang. Wel is helder dat als er geen sprake is van rechtsverhoudingen binnen kerkgenootschappen zelf – en de uitzonderingsbepaling van de AWGB dus niet van toepassing is – en een kerk toch lokaliteiten verhuurt, extra voorzichtigheid geboden is. Want als je valt onder de werking van de AWGB, dan mag je bij het verhuren geen verboden onderscheid maken en kun je een huurder dus niet zomaar weigeren.

Opties

Om problemen bij de verhuur van een kerkgebouw zoveel mogelijk te voorkomen, worden hier vier opties geschetst. Het kerkbestuur kan daarmee een afweging te maken welke optie in de concrete situatie passend is en gekozen dient te worden.

a. In het geheel niet verhuren

Deze oplossing biedt de meeste zekerheid, maar gaat in veel gevallen waarschijnlijk te ver, zeker als dit wordt afgezet tegen de mogelijke risico's. Overigens blijft het binnen deze vergaande optie wel mogelijk om een zaal ter beschikking te stellen aan bijvoorbeeld de 'eigen' vrouwenvereniging. Omdat er dan sprake is van een binnenkerkelijke beschikbaarstelling, blijft hier de uitzonderingsbepaling van de AWGB van toepassing en komt het kerkbestuur niet in de problemen

b. Zeer beperkt verhuren, mits organisatie is geselecteerd door kerk en zelfde grondslag heeft als kerk

Kosteloos of tegen een geringe onkostenvergoeding ter beschikking stellen van het kerkgebouw aan een zeer beperkt aantal organisaties met een overeenkomstige grondslag, voor zover deze organisaties vermeld staan op een lijst. Er dient hierbij geen sprake te zijn van een openbaar aanbod. In dat geval blijft de uitzonderingsbepaling van de AWGB waarschijnlijk ook van toepassing. Het dient daarvoor echter wel om een zeer selecte groep organisaties te gaan. Dit om niet te vervallen in het afwijzen van (groepen van) personen. Kenmerkend voor deze optie is dus dat de hoofdregel is dat niet wordt verhuurd, maar dat een zeer klein aantal organisaties het kerkgebouw kosteloos of tegen geringe vergoeding mag gebruiken.

c. Verhuren, mits activiteiten godsdienstig zijn en passen bij de grondslag van de kerk

Verhuren of het ter beschikking stellen van een zaal, onder vermelding dat het gebruik hiervan alleen is toegestaan voor 'activiteiten' die vanuit en/of met inachtneming van een overeenkomstige grondslag gericht zijn op:

- de verkondiging van Gods Woord en de uitbreiding van Zijn Koninkrijk en/of
- diaconaal en/of maatschappelijk dienstbetoon/activiteiten en/of
- onderlinge ontmoeting tussen gemeenteleden, al dan niet met hun relaties.

Binnen deze optie is een wat ruimer beleid te realiseren, waarbij de risico's te overzien zijn.

d. Verhuren, mits activiteiten zich verdragen met de grondslag van de kerk

Een vierde optie is de open verhuurmodule, met als enige restrictie bij de verhuur dat het dient te gaan om activiteiten die zich verdragen met de grondslag van de verhuurder. Bij het beantwoorden van de vraag of activiteiten zich verdragen met de grondslag van de verhuurder kunnen kerken ook gebruik maken van het VGS-Identiteitsprofiel, dat een praktische uitwerking van een aantal identiteitspunten omvat. Deze is op te vragen via het mailadres secretariaat@vgs.nl. Uit bovenstaande blijkt dat wel duidelijk is dat de vraag of een activiteit zich verdraagt met de grondslag aanleiding kan geven tot veel discussie. De vierde optie sluit risico's dan ook maar zeer beperkt uit.

Conclusie

Uit het bovenstaande blijkt dat het bij het verhuren van een kerkgebouw met name gaat om bewustwording en om een heldere communicatie, ook richting derden. Het vraagt ook om een correcte aanpak. De primaire functie van het kerkgebouw mag immers op geen enkele wijze in gevaar komen!

Mocht u hulp nodig hebben bij uw keuze uit een van de vier opties, dan kunt u contact opnemen met de VGS. Graag denken wij met u mee in uw concrete situatie.

